

**ПРОТОКОЛ О СПРЕЧАВАЊУ ЗАГАЂЕЊА ВОДА ПРОУЗРОКОВАНОГ
ПЛОВИДБОМ УЗ ОКВИРНИ СПОРАЗУМ О СЛИВУ РЕКЕ САВЕ**

Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Република Србија и Република Словенија и (у даљем тексту: Стране)

У складу са одредбама члана 30. став 1 Оквирног споразума о сливу реке Саве, закљученог у Крањској Гори 3. децембра 2002. године (у даљем тексту: FASRB),

С обзиром да Препоруке о техничким захтевима који се примењују на пловила за унутрашњу пловидбу, усаглашене на европском нивоу, Европски кодекс о унутрашњим пловним путевима (CEVNI) и Европски споразум о међународном превозу опасне робе унутрашњим пловним путевима (ADN) представљају скуп водећих прописа са значајном улогом у контролисању загађивања вода пловилима унутрашње пловидбе,

Верујући да би, без обзира што је загађивање вода проузроковано унутрашњим воденим саобраћајем мањег значаја, даље унапређење његових еколошких перформанси допринело остварењу циљева заштите животне средине и заштите природе у коришћењу унутрашњих пловних путева,

споразумеле су се како следи:

ДЕО I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Дефиниције

Члан 1.

- a) Појмови дефинисани у члану 1. FASRB имаће исто значење за сврхе овог протокола, осим ако није другачије назначено.
- b) За сврхе овог протокола:
 - a) "FASRB" је Оквирни споразум о сливу реке Саве, сачињен у Крањској гори, Словенија, 3. децембра 2002. године, укључујући измене садржане у Споразуму о изменама Оквирног споразума о сливу реке Саве и Протокола о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу реке Саве, сачињен у Љубљани 2. априла 2004;
 - b) "Савска комисија" је "Међународна комисија за слив реке Саве" образована на основу члана 15. FASRB;
 - c) "пловило" је свака пловна конструкција намењена за унутрашњу пловидбу, укључујући мала пловила, скеле, као и пловећу опрему;
 - d) "пловно постројење (постројење)" је свака пловна конструкција која је стално привезана, усидрена или положена на речно дно, нпр. пристани, стамбене јединице, ресторани, радионице, складишта, понтонски мостови, хангари, воденице;
 - e) "отпад који настаје на пловилу и пловним постројењима" су материје или предмети које одговорно лице испоручи, има намеру или обавезу да испоручи као отпад, укључујући отпад који настаје од рада пловила и отпад од товара;

- f) "отпад који настаје од рада пловила" су отпад и отпадна вода који настају од рада пловила и његовог одржавања, укључујући зауљене и замашћене материје и други отпад који настаје у току рада пловила;
- g) "зауљене и замашћене материје" су отпадна уља, каљужна вода и друге зауљене и замашћене материје, употребљени филтери, крпе и посуде и паковања за ове материје;
- h) "отпадна уља" су искоришћена уља од мотора, мењача и хидрауличне опреме;
- i) "каљужна вода" је вода помешана са уљем исцурела из стројарнице, привремених брана и из простора дуплог трупa пловила;
- j) "отпадна маст" је искоришћена маст са мазалица, из лежајева и друге опреме, као и друге неупотребљиве масти;
- к) "санитарне отпадне воде" су воде из кухиње, трпезарије, купатила, клозета, перионица и друге од људи отпадне воде;
- l) "комунални отпад" је органски и неоргански отпад од људи, од остатака хране који не садржи друге врсте отпада;
- m) "муљ" је остатак од употребе постројења за пречишћавање отпадних вода на пловилу;
- n) "талог" је течна мешавина преосталих остатака товара која не може бити уклоњен из резервоара или цевовода испуштањем, дренажањем или стругањем; у ширем смислу мешавина преосталог товара и вода од испирања млазом, од рђе и другог, која је некад погодна за црпљење, а некад не;
- o) "други посебни отпад" је отпад који настаје за време рада пловила осим зауљених и замашћених материја и другог отпада наведених у тач. к) до n);
- p) "отпад од товара" је отпад и отпадна вода на пловилу од товара, укључујући исталожене остатке осим остатке товара;
- q) "остаци товара" је течни део товара који остаје у резервоарима или у цевима после истовара, када није коришћен систем стругања, у складу са Споразумом о превозу опасних материја на европским унутрашњим пловним путевима (ADN) и суви отпад који преостаје у товарном простору после истовара, а пре чишћења ручним или механичким сакупљачима или усисавањем;
- r) "исталожени (преостали) остаци" је течни отпад који се не може испустити из резервоара или цеви стругањем, и чврст товар који се не може одстранити из товарног простора ручно, машински или усисавањем;
- s) "товарни простор очишћен купљењем" је товарни простор у којем је товар одстрањен ручним или механичким метлама или четкама али без употребе усисивача или апарата за прање, и која садржи само исталожене остатке;
- t) "резервоар очишћен стругањем" је резервоар из кога су остаци товара уклоњени коришћењем система за стругање у складу са ADN и где су преостали само исталожени остаци;

u) "товарни простор очишћен усисавањем" је товарни простор из кога су остаци товара уклоњени коришћењем система за усисавање и где су преостали исталожени остаци знатно мањи од оних код чишћења купљењем;

v) "млазом воде очишћени товарни простор или резервоар" је товарни простор или резервоар који је после чишћења млазом воде погодан за било коју категорију товара;

w) "испуштање остатака" је испуштање остатака товара из товарног простора и резервоара и цеви, коришћењем пригодне методе (нпр. ручне или механичке сакупљаче, усисаваче, стругаче), што омогућава постизање стандарда за "купљене" или "усисане" товарне просторе или "стругане" резервоаре, као и оне при одстрањивању при руковању са исталоженим материјама, при паковању и начину складиштења;

x) "чишћење млазом воде" је одстрањивање преосталих остатака товара из купљењем или усисавањем очишћеног товарног простора, коришћењем паре или воде;

y) "отпадна вода од млазом очишћеног товарног простора" је вода која је коришћена за чишћење купљењем или усисавањем већ очишћеног товарног простора или струганих резервоара, укључујући воду од баласта и кишницу из ових товарних простора или резервоара;

z) "пријемна станица" је пловило или постројење на копну одређено од надлежног органа за пријем отпадних материја које настају на пловилу;

aa) "уље" је нафта у било ком облику, укључујући сирову нафту, муљ, остатке уља и прерађене производе;

bb) "опасне материје" јесу токсичне, канцерогене, мутагене, тератогене, биоаккумулативне супстанце, нарочито када су постојане или поседује опасне карактеристике, посебно ако су перзистентне;

cc) "акцидент у вези са пловидбом": изузетне појаве као што су судар, насукавање, катастрофа или друга спољна сила, који проузрокују механичко оштећење пловила и накнадно испуштање, изливање или депоновање опасних материја у пловни пут.

Обим примене

Члан 2.

1. Овај протокол примењиваће се на реци Сави од 0 речног километра до града Брежица у Словенији, на реци Колубари од 0 речног километра до 5 речног километра, на реци Дрини од 0 речног километра до 15 речног километра, на реци Босни од 0 речног километра до 5 речног километра, на реци Врбас од 0 речног километра до 3 речног километра, на реци Уни од 0 речног километра до 15 речног километра, на реци Купи од 0 речног километра до 5 речног километра, као и у њиховим лучким подручјима, склоништима, станицама за утовар и истовар.
2. Новоизграђена пловила и пловила на којима ће бити започет процес реконструкције и модернизације након ступања овог протокола на снагу, биће опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог пријемним објектима.

3. Сва остала пловила биће уредно опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог пријемним објектима током периода од осам година након ступања овог протокола на снагу.

ДЕО II СПРЕЧАВАЊЕ, КОНТРОЛА И СМАЊЕЊЕ ЗАГАЂЕЊА ОД ПЛОВИЛА

Основна обавеза

Члан 3.

1. Стране ће предузети све неопходне мере да ефективно спрече, контролишу и смање загађење од пловила у пловидби и реализоваће неопходне мере за адекватно реаговање на загађење, примењујући начело загађивач плаћа увек када је то могуће.
2. Стране ће успоставити довољно густу мрежу пријемних објеката на пловном путу из члана 2. став 1. овог протокола и на одговарајући начин ће координирати све активности у вези са тим.

Спречавање загађења

Члан 4.

1. Забрањено је испуштање, изливање или депоновање предмета или материја, укључујући и деривате уља који могу да проузрокују загађење воде или створе препреке или опасности за пловидбу, из пловила и плутајућих објеката у пловни пут из члана 2. став 1. овог протокола.
2. Заповедник пловила, чланови посаде и друга лица на пловилу у свему ће водити рачуна, зависно од околности, да избегну загађење пловног пута и да количину отпада који настаје на објекту сведу на најмању могућу меру, као и да у највећој могућој мери избегну евентуално мешање разних категорија отпада.
3. У случају испуштања, изливања или депоновања из става 1. овог члана, односно опасности од испуштања, изливања или депоновања, заповедник пловила ће без одлагања обавестити најближи надлежни орган и што прецизније могуће назначити положај, количину и материје које су испуштене. Свако пловило које је проузроковало загађење или открило случај загађења на водама слива реке Саве, одмах ће свим средствима обавестити органе надлежне за поступање по истом, као и пловила која се налазе у близини места изливања.
4. Заповедник пловила ће обавестити надлежне органе о сваком примећеном загађењу воде.
5. Отпад који настаје на пловном објекту биће сакупљен и предат у складу са националним законодавством пријемним објектима у пристаништима или на другим местима предвиђеним за пријем отпада који настаје на пловном објекту.
6. Заповедник пловила ће водити и редовно ажурирати Књигу коришћеног уља и на захтев исту дати надлежним органима на увид.
7. Забрањено је испуштање уљног или масног отпада у воду. Каљужна вода предаје се пријемним објектима. Постојаће могућност пломбирања затварача на цевоводу за непосредно испуштање каљужне воде, у затвореном положају.

8. Испуштање воде у пловни пут из сепарационог постројења за каљужну воду, које се налази на пловилу и чије су функционисање атестирали надлежни органи, изузеће се од забране из става 7. овог члана, ако је максимални садржај резидуа уља након сепарације доследно и без претходног разблаживања у складу са националних захтевима, а у сваком случају мањи од 5 мг/л.
9. Забрањено је депоновање или испуштање делова товара или отпада у вези са товаром из пловила у пловни пут.
10. Забрана из става 9. неће се односити на воду за испирање са остацима товара од материја чије је испуштање у пловни пут изричито дозвољено националном регулативом.
11. Сво кућно смеће које настаје на пловилу прикупљаће се и, када је то могуће, након сортирања у папир, стакло, друге материјале који се могу рециклирати и остали отпад, предаваће се пријемним објектима.
12. Забрањено је спаљивање кућног смећа, муља, талога и посебног отпада на пловном објекту.
13. Испуштање кућне отпадне воде забрањено је за:
 - а) пловила за превоз путника са више од 50 кабина, и то након три године од ступања овог протокола на снагу. Капетан пловила ће водити и редовно ажурирати Књигу санитарне воде и исту на захтев дати надлежним органима на увид.
 - б) путничка пловила, атестирана (са дозволом) за превоз више од 50 путника, и то након осам година од ступања овог протокола на снагу.
14. Забрана из става 13. овог члана неће се односити на путничка пловила која поседују атестирана постројења за пречишћавање отпадних вода са граничним вредностима и контролним вредностима, које су у складу са вредностима датим у Анексу овог протокола.
15. Капетан пловила које транспортује опасне материје у обавези је да обавести надлежне органе одговарајуће Стране. Страна у питању може организовати пратњу за пловило на територији која је у њеној надлежности.

Технички захтеви за опрему пристанишних објеката и других пријемних станица

Члан 5.

1. Стране ће предузети све неопходне кораке да опреме пристаништа отворена за међународни саобраћај неопходним пријемним објектима у року од пет година од ступања овог протокола на снагу и обавестити Савску комисију о локацијама пријемних објеката на својим територијама.
2. Пријемни објекти биће опремљени прирубницама на цевоводу за преузимање потпалубне воде и кућне отпадне воде у складу са европским стандардом EN 1305 и EN 1306 и судовима за пријем отпадног уља, отпадне масти и комуналног отпада.
3. Савска комисија ће сачинити и редовно ажурирати списак пријемних објеката.

Мере у случају изливања

Члан 6.

1. У случају изливања, примењују се све неопходне мере за ограничавање простирања и уклањање изливених материја из воде.

2. За успешну контролу изливених материја, надлежни органи сваке Стране ће претходно израдити и применити скуп најбољих доступних техника и других мера, у циљу утврђивања структуре посебних и уговорно ангажованих техничких средстава која су потребна за реаговање на изливање, као и структуре организације за реаговање на изливање, и о томе обавестити Савску комисију.

Примена одредаба о спречавању, контроли и смањењу загађења вода од бродарства

Члан 7.

1. Стране ће одредити надлежне органе и пренети им одговарајућа овлашћења и обавезе у погледу испуњења захтева за спречавање загађења вода од бродарства.
2. Надлежни органи ће контролисати поштовање одредаба овог протокола на пловном путу из члана 2. овог протокола који је у њиховој надлежности.
3. Надлежни органи ће посебно:
 - (a) обезбедити расположивост најбољих доступних техника за спречавање загађења и најбољих доступних технологија за контролу загађења вода проузрокованог бродарством,
 - (b) успоставити, рационално разместити и одржавати мреже пријемних објеката,
 - (c) формирати посебне притстанишне службе за управљање пријемом отпада са пловила, уз обавезу задржавања и смештања отпада који настаје на пловним објектима,
 - (d) обезбедити хитно обавештавање о загађењу, посебно прекограничном, помоћу ефикасних комуникацијских мрежа, и предузима ефективне мере реаговања на ванредне ситуације, и
 - (e) обавестити остале Стране о пловилима и капетанима пловила који озбиљно или често крше прописе.

Праћење квалитета вода и спровођење

Члан 8.

1. Редовно праћење квалитета вода вршиће национални органи за праћење стана. Савска комисија ће успоставити и одржавати информациони систем о квалитету вода, као део Информационог система реке Саве.
2. Редовно праћење стања у пристанишним областима вршиће надлежни органи.
3. Надзор и праћење инцидента вршиће национални органи за вршење надзора.
4. Надлежни органи Страна на подручјима своје надлежности предузимаће све неопходне инспекцијске мере како би се уверили у поштовање свих упутстава и захтева за спречавање загађења проузрокованог пловилима.
5. Надлежни органи ће посебно:
 - (a) вршити инспекцију пловила, односно плутајућих објеката у циљу утврђивања узрока и случајева испуштања или губитка товара, отпада или отпадних вода које су штетне за људско здравље или речни екосистем,
 - (b) предузети административне мере у циљу отклањања непоштовања утврђених правила манипулације товаром, отпадом или отпадним водама које су штетне за људско здравље или речни екосистем,

- (c) покренути поступак утужења за повреде позитивних прописа и стандарда, у складу са законима који важе на територији на којој је дошло до повреде, и
- (d) одмах забранити даљу пловидбу или одобрити ограничену пловидбу у циљу минимизирања штетних утицаја на животну средину од пловила која представљају опасност за животну средину у складу са овим протоколом и националном регулативом.

Прекогранична сарадња у циљу спречавања и контроле загађења проузрокованог пловилима

Члан 9.

1. Стране ће сарађивати на смањењу загађења вода од бродарства у случајевима од међусобног интереса, у циљу спречавања изливања уља или других загађујућих материја.
2. Стране ће преко Савске комисије израдити програм заједничког деловања у циљу спречавања загађења вода од бродарства и успоставити међусобни информациони систем.
3. Када надлежни орган постане свестан опасности прекограничног загађења вода на сливу реке Саве, одмах ће обавестити све надлежне органе низводних Страна о месту, количини и материјама загађења, користећи сва комуникацијска средства укључујући и бродску радио мрежу за рано упозоравање о загађењу у току.
4. У случају акцидента везаних за пловидбу који проузрокују испуштање, изливање или депоновање материја из пловила или плутајућих објеката са прекограничним утицајем или могућношћу прекограничног утицаја, мешовито тело ће на лицу места утврдити узроке и околности акцидента везаног за пловидбу, утицај на животну средину и могуће загађујуће ефекте на делове пловног пута. Мешовито тело ће бити састављено од једног члана Стране на чијој територији је наступио акцидент везан за пловидбу и члана или чланова Стране или Страна чије су територије погођене утицајем.

ДЕО III ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АРАНЖМАНИ

Именовани органи и контакт особе

Члан 10.

1. Свака Страна ће именовати надлежни орган/органа који ће бити одговоран за имплементацију Протокола и именовати контакт особу за званичну комуникацију коју ће обављати у њено име у погледу имплементације протокола.
2. Свака Страна ће, најкасније на дан ступања овог протокола на снагу овог протокола, обавестити Савску комисију о надлежном органу/органима и називу и адреси његове контакт особе. Свака Страна ће без одлагања обавестити Савску комисију о евентуалним променама које се односе на надлежни орган/органи и назив и адресу контакт особе.
3. Савска комисија ће без одлагања информисати Стране о обавештењима која прими у складу са ставом 2. овог члана.

Састанак Страна

Члан 11.

1. Састанак Страна према члану 14. FASRB, такође, служи као Састанак Страна овог протокола.

Међународна комисија за слив реке Саве

Члан 12.

1. Савска комисија формирана на основу члана 15. FASRB, своје функције утврђене FASRB, врши *mutatis mutandis* и у односу на примену овог протокола.

Секретаријат

Члан 13.

1. Секретаријат предвиђен чланом 18. FASRB своје функције утврђене FASRB врши *mutatis mutandis* и у односу на примену овог протокола.

Праћење спровођења овог Протокола

Члан 14.

1. Методологија за стално праћење спровођења FASRB, према члану 21. FASRB, примењује се и на праћење спровођења овог протокола.

Препоруке за примену

Члан 15.

1. Стране ће сарађивати на изради препорука за примену овог протокола. Препоруке усваја Састанак Страна.

ДЕО IV ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Решавање спорова

Члан 16.

1. Евентуални спор који настане између две или више Страна у вези са тумачењем или спровођењем (одредаба) овог протокола разрешиће се у складу са поступком предвиђеним FASRB -ом.

Однос Протокола и FASRB

Члан 17.

1. Одредбе FASRB-а које се односе на његове протоколе примењују се и на овај протокол, осим ако овим протоколом није предвиђено другачије.

Други споразуми

Члан 18.

1. Ништа садржано у овом протоколу не утиче на права и обавезе неке од Страна, на основу било ког споразума који је на снази на дан ступања овог протокола на снагу.
2. У циљу примене овог протокола, Стране могу закључити билатералне или мултилатералне споразуме или аранжмане, који нису у супротности са овим протоколом.

Резерве

Члан 19.

1. На овај протокол се не могу стављати никакве резерве.

Трајање и ступање на снагу

Члан 20.

1. Овај протокол се закључује на неодређено време.
2. Овај протокол подлеже ратификацији, прихватању или одобрењу.
3. Инструменти о ратификацији, прихватању или одобрењу се депонују у најкраћем могућем року код Депозитара из члана 22. овог протокола. Депозитар извештава Стране о датуму депоновања сваког инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу.
4. Овај протокол ступа на снагу тридесетог дана од датума депоновања четвртог инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу. Депозитар обавештава Стране о датуму ступања Протокола на снагу.

Измене, иступање и престанак

Члан 21.

1. Одредбе FASRB -а које се односе на измене и иступање примењују се и на овај протокол.
2. Овај протокол може се раскинути заједничким споразумом свих Страна.
3. Протокол престаје да важи у случају раскида FASRB -а.

Међународне границе

Члан 22.

Одредбама овог протокола и његовом применом не доводи се у питање утврђивање и обележање граница између Страна.

Депозитар

Члан 23.

1. Један оригинали примерак овог протокола депонује Влада Републике Словеније која је Депозитар овог протокола.
2. Након ступања овог протокола на снагу, Депозитар обезбеђује његову регистрацију у складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација.

Сачињено у _____, дана _____ у четири оригинална примерка на енглеском језику, од којих по један задржава свака Страна и један задржава Депозитар.

АНЕКС

Граничне и контролне вредности за постројења за прераду отпадних вода на путничком броду

Постројење за прераду отпадних вода на путничком броду мора да испуни минимум следећих захтева:

1. Током типске оцене на основу EN 12566-3:2006, следеће граничне вредности се морају испунити:

Параметри	Концентрација кисеоника	Узорковање
Биолошка потрошња кисеоника (ВКР ₅) према ISO N5815-1 из 2003. године	20mg/l 25 mg/l	Просечан узорак на основу 24 часовних узорака
Хемијска потрошња кисеоника (НПК) према ISO N6060 из 1986. године	100mg/l 125 mg/l	Просечан узорак на основу 24 часовних узорака Репрезентативни узорак

2. Током рада, следеће контролне вредности се морају испунити:

Параметри	Концентрација кисеоника	Узорковање
Биолошка потрошња кисеоника (ВКР ₅) према ISO N5815-1 из 2003. године	25 mg/l	Репрезентативни узорак
Хемијска потрошња кисеоника (НПК) према ISO N6060 из 1986. године	125 mg/l	Репрезентативни узорак Случајан узорак

Неопходно је пратити вредности у процедури израде репрезентативног узорка

2. Репрезентативни узорак је један микс сачињен од не више од пет случајних узорака у оквиру исте запремине, изведен у временском размаку не већем од једног сата и у интервалу између самих узорака не већим од два минута.
3. Надлежни органи могу користити еквивалентне процедуре.
4. Механички и хемијски процеси који се користе у поступку хлоризације и халогенизације нису дозвољени
5. Неопходно је предузети адекватне мере за скалдиштење и правилно одлагање муља из постројења за прераду отпадних вода са путничког брода.